

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Александър Николов Ташев
Лесотехнически университет – София

за материалите, представени от доц. д-р Наско Александров Илиев от ЛТУ-София, за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“ в област на висшето образование 6. Аграрни науки и ветеринарна медицина, професионално направление 6.5. Горско стопанство, научна специалност „Горски култури, селекция, семеипроизводство“ по дисциплината „Горски култури“, обявен за нуждите на катедра „Лесовъдство“, публикуван в Държавен вестник, бр. 107/20.12.2024 г. с код на процедурата: FOR-P-1124-153.

1. Кратки биографични данни за кандидата

Наско Александров Илиев е роден на 13.05.1967 г. в гр. София. През 1985 г. завършва 7-мо ЕСПУ, гр. София, а през 1992 г. се дипломира като инженер (магистър) по горско стопанство, във Висш лесотехнически институт (сега ЛТУ). От 1993 до 1998 г. работи в ПП „Витоша“ като ръководител направление „Поддържане“, а от 1995 г. провежда занятия в ЛТУ като хоноруван асистент в катедра „Лесовъдство“. През 1997 г. той придобива образователната и научна степен „доктор“ по научната специалност „Горски култури, селекция, семеипроизводство“. Тема на доктората му е: „Възможности за повишаване използването на гигантската секвоя (*Sequoiadendron giganteum* (Lindl.) Buchh.) чрез семенно и вегетативно размножаване“. От 1998 до 2005 г. работи като гл. асистент в ЛТУ, а през 2005 г. се хабилитира и понастоящем работи като доцент в катедра „Лесовъдство“.

2. Общо описание на представените материали

Кандидатът **Наско Александров Илиев** е представил за участието си в конкурса общо **35 броя** научни публикации. От тях:

- ✓ Автореферат на дисертационен труд за получаване на образователната и научна степен „доктор“ – 1 бр.;
- ✓ Монография – 1 бр.;
- ✓ Статии в списания с импакт-фактор (по Web of Science, IF) – 1 бр.;
- ✓ Публикации в списания в Web of science без IF – 4;
- ✓ Статии в списания с импакт-ранг (по Scopus, SJR) – 11 бр.;
- ✓ Нерепубликани с научно рецензиране – 17:
 - чуждестранни – 7;
 - български – 10.

Точкуваните 35 публикации могат да се класифицират по следния начин:

- по показател А – **1 брой** – **50** точки;
- по показател В 3 – **1 брой** – **100** точки;
- по показател Г 6 – **1 брой** – **40** точки;
- по показател Г 7 – **16 броя** – **163,5** точки;
- по показател Г 8 – **17 броя** – **67.3** точки;
- по показател Д 13 – **37** цитирания – **555** точки;

- по показател Д 14 – 20 цитирания – 200 точки;
- по показател Д 15 – 20 цитирания – 100 точки;
- по показател Е17 – 1 докторант – 40 точки;
- по показател Е18 – 11 проекта – 165 точки;
- по показател Е19 – 3 проекта – 60 точки;
- по показател Е20 – 2 проекта – 60 точки;
- по показател Е22 – 1 учебник – 13.3 точки;

Общо: **1614.1** точки при необходим минимален брой 550 точки.

На английски език са 26 от публикациите и 8 са на български език. Една публикация е самостоятелна, 9 са с един съавтор, 14 са с двама съавтори, останалите 10 са с трима и повече съавтори. В 14 от представените публикации кандидатът е първи автор, също в 14 публикации е втори автор и т. н.

3. Отражение на научните публикации на кандидата в литературата

За конкурса кандидатът е представил списък от общо 96 цитирания от които 77 се точкуват. От тях 37 цитирания са установени в списания във Web of Science и Scopus, на 15 негови публикации, които се точкуват според „Правилника“. Двадесет цитирания има в монографии и колективни томове с научно рецензиране и още 20 в нереферирани списания с научно рецензиране. Деветнадесет от представените цитирания не се точкуват. Тези данни свидетелстват за високото научно ниво на публикациите на кандидата.

4. Обща характеристика на дейността на кандидата:

4.1. Учебно-педагогическа дейност

Учебно-педагогическата дейност на д-р **Наско Илиев** се състои в провеждането в Лесотехническия университет – София на лекции, упражнения и практики по дисциплините „Горски култури“ със студенти от специалността горско стопанство, ОКС „бакалавър“, редовно и задочно обучение, „Горски плантации“ със студенти от специалността горско стопанство, ОКС „магистър“, редовно и задочно обучение и „Създаване на нови гори“ със студенти от специалността стопанско управление, ОКС „магистър“, редовно обучение. Издаден е в съавторство учебник за студентите „Горски култури. Горско семеипроизводство“. В него се представя актуалната класификация на посевните материали по трайност, респективно възможности за съхраняване с новообособените групи – на полусухите посевни материали и на влажните посевни материали на видове от тропиците. Новоразвит въпрос е „Дългосрочно съхраняване на посевни материали“. Добавени са нови методи, използвани в горския семеконтрол: „Обработване с водороден пероксид“, „Изпитване на извадени зародиши“ и „Рентгенографски метод“. За първи път в нашата учебна литература се представят понятието „енергичност на поникването“ и методите за неговото определяне.

4.2. Научни, научноприложни и методични приноси

Представените в конкурса приноси са резултат от изследвания, които могат да бъдат обобщени в следните направления:

I. ГОРСКО СЕМЕПРОИЗВОДСТВО

- За първи път е представена актуална класификация на посевни материали по трайност, с новообособени групи – на полусухи и на влажни посевни материали на видове от тропиците;

- За първи път в българската литература се представя понятието „енергичност на поникването“ и методи за неговото определяне;
- Обоснована е ролята на селекционната дейност в България по създаване на горски семепроизводствени източници за повишаване устойчивостта и производителността на създаваните горски култури;
- Проучени са създадените семепроизводствени източници от бяла акация в България и е налице производството на семена от нея, техните посевни качества и прилаганата предпосевна подготовка;
- Проучени са всички насаждения и култури, включени в Националната база данни на горските територии в България, в които шестилът доминира в състава, с цел включване на нови базови източници на репродуктивни материали;
- Изследвани са посевните качества и характера на семенния покой на посевните материали от ограничено разпространени и използвани видове в нашата страна, при които опитът е сравнително недостатъчен – шестил (*Acer platanoides* L.), обикновена череша (*Prunus avium* L.) и обикновен явор (*Acer pseudoplatanus* L.);
- Проучени са посевните качества на семена от платанolistна стеркулия (*Sterculia platanifolia* L.).

II. РАЗСАДНИКОВО ПРОИЗВОДСТВО

- Доказана е възможността за вкореняване на предварително етиолирани и деетиолирани леторасли;
- Предложена е методика за дългосрочно третиране на резниците с индолмаслена киселина (ИМК);
- Проучено е влиянието на вида на ауксина и неговата концентрация, оптималните срокове за добиване на резници и генотипа върху индуцирането на калусогенезис, ризогенезис и качеството на формираната коренова система на резници от три култивара на *Chamaecyparis lawsoniana*;
- Направен е опит за вегетативно размножаване и повторно въвеждане на обикновения тис (*Taxus baccata* L.) в естествените му находища в Странджа и Витоша;
- Опровергано е схващането, че в летния сезон не може да бъде осъществено присаждане на калем. Въз основа на това се очертава възможността за свободен избор на метод на присаждане и в този период в зависимост от морфометричните характеристики на компонентите;
- При обикновената череша (*Prunus avium* L.) е изпитано влиянието на подложката, фенологичното състояние на компонентите и метода на присаждане върху срастването и растежа на присадника;
- При шестила (*Acer platanoides* L.) и неговите култивари Drummondii и Faassen's Black присаждането на разцеп, копулация и окулиране в страничен зарез, беше установено, че и трите метода осигуряват висок процент на успех през пролетта, а през лятото окулирането е за предпочитане пред присаждането;
- Постигнато е пролетно и есенно присаждане на *Syringa vulgaris* L. и неговите култивари Charles Joly и Mme Florent Stepmann върху подложки от двугодишни вегетативни фиданки на *Ligustrum ovalifolium* Hassk.
- Създадени са методики за клониране на планински ясен (*Fraxinus excelsior* L.) и обикновен явор (*Acer pseudoplatanus* L.) *in vitro*;

- Установявано е влиянието на селективни хербициди върху реакцията на семенищни и вегетативни фиданки и е доказана възможността за тяхното прилагане в практиката.

III. ЗАЛЕСЯВАНИЯ (Създаване на горски култури)

- Проведени са проучвания върху състоянието, растежа и производителността на горските култури от обикновена череша (*Prunus avium* L.), шестил (*Acer platanoides* L.) и обикновен явор (*Acer pseudoplatanus* L.) у нас; трите вида могат да формират чисти насаждения и да се създават устойчиви чисти горски култури;
- Направен е анализ на разпространението на *Robinia pseudoacacia* в България, заемащите от нея площи, стопанската ѝ ценност, възрастовата структура на насажденията, условията на месторастене, класовете на продуктивност, технологията на залесяване и стопанисване на културите;
- Направени са единствените по рода си проучвания у нас за ефектите от използването на механични протектори върху оцеляването, растежа по височина и диаметър при широколистни и илолистни дървесни видове;
- Представена е за първи път в България теоретична и концептуална рамка за разработване на единна методология за количествена оценка на конкурентоспособността на горските компании в България.

5. Оценка на личния принос на кандидата

От представените от кандидата материали се вижда, че самостоятелната му публикации една, 9 са с един съавтор, а 14 са с двама съавтори. В 14 от представените публикации кандидатът е първи автор, и също в 14 публикации е втори автор и т. н. Тези данни показват способността на д-р Илиев успешна работа по направлението на неговите научни изследвания – правилно да формулира и разрешава поставените задачи. Също така той демонстрира отлични способности за работа в екип – съвместната работа е закономерно явление в съвременната наука и навсякъде по света е високо ценена.

6. Критични бележки

По представените материали може да бъде направена следната критична бележка:

1. Работата с представената на 14 страници справка за приносите е изключително трудна, защото всъщност е представен сбор от резюмета на публикациите с резултатите от направените изследвания сред които могат да бъдат открити и научните и приложните приноси на кандидата.

7. Лични впечатления

Познавам доц. д-р **Наско Александров Илиев** като по-млад колега от доста години. Съвместни публикации нямаме, но в резултат от личните ми контакти с него съм останал с впечатлението, че той е добре подготвен научен работник, преподавател и практик в областта на горските култури.

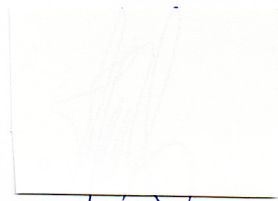
8. Заключение

Документите и материалите, представени от доц. д-р **Наско Александров Илиев**, отговарят на всички изисквания на ЗРАСРБ, Правилника за неговото прилагане и Правилника на ИГ-БАН и покриват и дори превишават изискванията за академичната

длъжност „професор“. Очевидно е, че доц. д-р **Н. Илиев** е опитен и високо ерудиран научен изследовател с ясно очертана научна тематика. Всичко това ми дава основание да обявя **своята положителна оценка и да препоръчам на уважаемите членове на Научното жури да гласуват да му бъде присъдена академичната длъжност „професор“** в професионално направление 6.5. Горско стопанство, научна специалност „Горски култури, селекция, семепроизводство“.

07.04.2025 г.

Член на жури:

/проф. д-р А. Ташев/